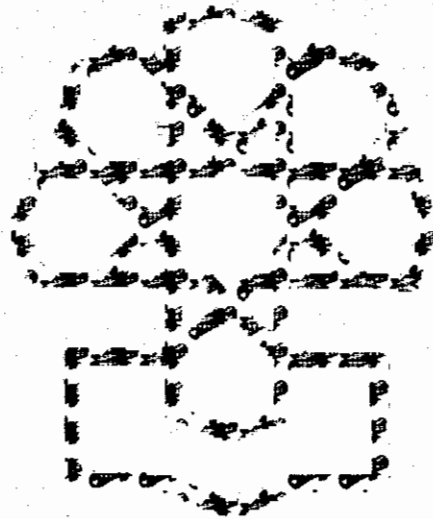

درباره طرح تفسیر ماده ۲۹ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

معاونت پژوهشی
آذر ماه ۱۳۷۴

کار: دفتر بررسیهای حقوقی

کد گزارش: ۱۹۰۱۰۵۴

تفسیر ماده ۲۹ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

عنوان طرح

شماره ترتیب چاپ: ۱۷۷۶
شماره چاپ سابقه: —
شماره دفتر ثبت: ۵۶۴
تاریخ چاپ: ۱۳۷۴/۹/۱
کمیسیونهای ارجاعی: شوراها و امور داخلی
کشور- امور اداری و استخدامی

مشخصات طرح

یک فوریت طرح حاضر در جلسه مورخ ۱۳۷۴/۸/۲۱ به تصویب رسید.

ماده ۲۹ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی چنین است:

«ماده ۲۹- اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن محرومند:

۱- رئیس جمهور و مشاورین وی، معاونین رئیس جمهور، وزرا، معاونین و مشاورین آنان، اعضای شورای نگهبان، رئیس قوه قضاییه و معاونین و مشاورین وی، رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین آنها، رئیس دیوان عدالت اداری، رئیس بازرسی کل کشور، رؤسای سازمانها و ادارات عقیدتی و سیاسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در مرکز و استانها، رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی، رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی، استانداران و مشاورین و معاونین آنان، فرمانداران، بخشداران، شهرداران، رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی در مرکز و شاغلین نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات در سراسر کشور، مگر آنکه چهار ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۲- ائمه جمعه دایمی، دادیارها، قضات، مدیران کل، سرپرستان ادارات کل، معاونین ادارات کل استانها، رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی استانها، رؤسا و سرپرستان دانشگاههای (دولتی و غیر انتفاعی)، رؤسا و سرپرستان ادارات و سازمانهای دولتی شهرستانها و معاونین آنها، سرپرستان دفاتر سازمان تبلیغات اسلامی و جهاد سازندگی سراسر کشور و مدیران صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، اعضای هیأت مدیره، مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت در حوزه مأموریت خود، مگر این که چهار ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند،...

اکنون با توجه به نزدیک بودن انتخابات مجلس شورای اسلامی در خصوص این ماده دو سؤال به شرح ذیل پیش آمده که موضوع طرح تفسیری حاضر قرار گرفته است:

۱- با توجه به اینکه حوزه مأموریت مدیران کل ستادی داخل وزارتخانهها و سازمانها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت، سراسر کشور می باشد، آیا لازم است این گونه مدیران کل هم ۴ ماه قبل از ثبت نام از مقام و مسؤولیت خود استعفا دهند و آیا مدیران کل مزبور نیز مشمول مقامات اشاره شده در بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۹ می گردند یا خیر؟

۲- آیا آن عده از مقامات اشاره شده در بند ۱ و ۲ ماده ۲۹ قانون انتخابات که پس از انقضای مهلت مقرر شده برای استعفا از مسؤولیت و مقام خود جهت داوطلب شدن نمایندگی مجلس شورای اسلامی به هر دلیلی از مقام خود عزل گردند و یا اینکه براساس قوانین و مقررات جاری دستگاه متبوع خود در شغل خود بازنشسته یا بازنشسته گردند و به دلیل بازنشستگی یا بازنشستگی مجبور به ترک مقام خود در آن دستگاه گردند، می توانند داوطلب نمایندگی مجلس شورای اسلامی شوند یا خیر؟

اظهار نظر کارشناسی

الف - ضرورت استعفای مدیران کل ستادی وزارتخانهها ۴ ماه پیش از تاریخ ثبت نام:

در پاسخ سؤال نخست در ابتدا می توان گفت که ماده ۲۹ قانون انتخابات در مقام بیان و احصاء اشخاصی

بوده است که ممنوع از داوطلب شدن هستند مگر اینکه چهار ماه قبل از شغل خویش استعفا دهند. لذا موارد احصاء شده حصری هستند (یا به عبارت دیگر محدود به موارد یاد شده می باشد) در این صورت ممنوعیت، تنها شامل مقاماتی می شود که در ماده مزبور ذکر شده اند و سایر مقامات مشمول این ممنوعیت نیستند از جمله مدیران کل ستادی داخل وزارتخانه ها. به بیان دیگر ماده ۲۹ با اینکه در مقام بیان بوده است ولی، به مدیران کل ستادی اشاره ننموده و در واقع نمی خواسته که این افراد را محروم نماید.

این تفسیر بر حسب اصول حقوقی و نیز ظاهر ماده ۲۹ صحیح است منتهی به نظر می رسد که به نتایج غیر منطقی منجر می شود؛ بدین بیان که در ماده ۲۹ بعضی از مقامات، محروم از داوطلب شدن هستند که از حیث اهمیت شغلی نسبت به مدیران کل ستادی همطراز، یا حتی در رتبه پایین تر قرار دارند، نظیر بخشداران. حال به صراحت ماده ۱۲۹ اگر فردی مثل بخشدار که حوزه مأموریت او جزئی از شهرستان است، داوطلب نمایندگی مجلس شود، ۴ ماه پیش از شروع ثبت نام ملزم به استعفا می باشد؛ در حالی که بخشدار مزبور نماینده شهرستانی خواهد شد که بخش وی در تقسیمات کشوری جزئی از شهرستان مذکور خواهد بود. حال چنانچه به خاطر اهمیت و حساسیت شغلش مکلف باشد که از پست خویش کناره گیری کند باید اذعان کرد که مدیران کل ستادی داخل وزارتخانه ها به طریق اولی مکلف به کناره گیری هستند؛ زیرا اهمیت و حساسیت شغلی آنها نسبت به بخشدار بالاتر است. به علاوه می توان گفت که مدیران کل ستادی نیز حوزه عملکردشان کل کشور است.

ب - لزوم رعایت مهلت ۴ ماه در ماده ۲۹ برای مقامات که عزل، بازخرید یا مستعفی شده باشند.

در مورد سؤال دوم نیز می توان گفت که آن عده از مقامات اشاره شده در بندهای ۱ و ۲ ماده ۲۹ قانون انتخابات که پس از انقضای مهلت مقرر شده برای استعفا از مسؤلیت و مقام خود، به هر دلیلی از مقام خود عزل بشوند یا اینکه باز نشسته یا بازخرید گردند نمی توانند داوطلب نمایندگی مجلس شورای اسلامی بشوند، زیرا در ذیل بندهای ۱ و ۳ تصریح شده است که «... مگر آنکه چهار ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشد.» بدیهی است که این شرط به خاطر حساسیت و اهمیت شغلی مقامات مذکور در ماده است و در واقع مفهوم آن، این است که این مقامات در محدوده زمانی چهار ماه قبل از ثبت نام به هیچ وجه نباید در سمت و پست خویش اشتغال داشته باشند، (حتی یک روز). بنابراین در صورتی هم که مقامات مزبور بخشی از این مدت را شاغل بوده باشند و سپس عزل یا بازخرید یا بازنشسته شوند کماکان مشمول ممنوعیت خواهند بود و در نتیجه این افراد نیز ممنوع از داوطلب شدن هستند.

